

Jeremia 5

1 Trek rond door de straten van Jeruzalem, kijk toch en let op, zoek op zijn pleinen, of u iemand vindt, of er een is die recht doet, een die betrouwbaarheid nastreeft, dan zal Ik Jeruzalem vergeven.

2 Als ze zeggen "Zo waar de HEERE leeft", leggen zij toch een valse eed af.

3 HEERE, zien Uw ogen niet uit naar betrouwbaarheid? U hebt hen geslagen, maar zij voelden geen pijn. U hebt hen omgebracht, maar zij weigerden vermaning te aanvaarden. Zij hebben hun gezichten harder gemaakt dan een rots, zij hebben geweigerd zich te bekeren.

4 Ík zei echter: Zij zijn maar geringe mensen, zij gedragen zich als dwazen, omdat zij de weg van de HEERE niet kennen, het recht van hun God.

5 Laat ik naar de aanzienlijken gaan en met hen spreken, want die kennen de weg van de HEERE wel, het recht van hun God. Zij echter hebben samen het juk gebroken, de banden verscheurd.

6 Daarom zal een leeuw uit het woud hen doden, een wolf van de vlakten zal hen uiteenrijten, terwijl een luipaard op de loer ligt bij hun steden, – al wie daar uitgaat, wordt verscheurd – want hun overtredingen zijn talrijk geworden, machtig veel hun afdwalingen.

7 Hoe zou Ik u dit vergeven? Uw kinderen hebben Mij verlaten en zweren bij wat geen goden zijn. Als Ik hun overvloed geef, plegen zij overspel, en in het hoerenhuis drommen zij samen.

8 Weldoorvoede, hitsige hengsten zijn het, ieder hinnikt naar de vrouw van zijn naaste.

9 Zou Ik deze dingen niet straffen? spreekt de HEERE, of op een volk als dit Mijzelf niet wreken?

10 Klim zijn wijnbergen op, richt ze te gronde, maar maak er geen vernietigend einde aan. Verwijder zijn ranken, want die zijn niet van de HEERE.

11 Zij hebben immers volkomen trouweloos tegen Mij gehandeld, het huis van Israël en het huis van Juda, spreekt de HEERE.

12 Zij hebben de HEERE verloochend en zeggen: Hij is het niet! Geen onheil zal over ons komen, zwaard of honger zullen wij niet zien!

13 Die profeten zullen worden als wind, het woord is niet bij hen. Zo zal aan hen gedaan worden.

14 Daarom, zo zegt de HEERE, de God van de legermachten: Omdat u dit woord spreekt, zie, Ik ga Mijn woorden in uw mond tot vuur maken en dit volk tot hout, zodat het hen zal verteren.

15 Zie, Ik ga over u een volk van ver weg brengen, huis van Israël, spreekt de HEERE. Een taai volk is het, een volk, van oude tijden af is het er, een volk waarvan u de taal niet kent, en niet verstaat wat het spreekt.

16 Zijn pijlkoker is als een open graf, het zijn allen helden.

17 Verslinden zal het uw oogst en uw brood, verslinden zullen ze uw zonen en uw dochters, verslinden zal het uw schapen en uw runderen, verslinden uw wijnstok en uw vijgenboom, met het zwaard uw versterkte steden verwoesten, waarop u vertrouwt.

18 Maar ook in die dagen, spreekt de HEERE, zal Ik geen vernietigend einde aan u maken.

19 En het zal gebeuren, wanneer u zult zeggen: Waarom heeft de HEERE, onze God, ons al deze dingen aangedaan? dat u tegen hen zult zeggen: Zoals u Mij hebt verlaten en vreemde goden bent gaan dienen in uw land, zo zult u vreemden dienen in een land dat niet het uwe is.

20 Maak dit aan het huis van Jakob bekend, laat het horen in Juda:

21 Hoor toch dit, dwaas volk, zonder verstand, zij hebben ogen, maar zij zien niet, zij hebben oren, maar zij horen niet.

22 Zou u voor Mij niet bevreesd zijn, spreekt de HEERE, of zou u voor Mijn aangezicht niet beven? Ik, Die het zand gemaakt heb tot een grens voor de zee, een eeuwige verordening, die zij niet zal overschrijden. Al kolken haar golven, zij zullen niets kunnen uitrichten,

al bruisen zij, zij zullen hem niet overschrijden.

23 Maar dit volk heeft een opstandig, ongehoorzaam hart, zij zijn afgeweken, zij gingen hun eigen weg.

24 Ze zeggen niet in hun hart: Laten wij toch de HEERE, onze God, vrezen, Die de regen geeft, zowel vroege regen als late regen, op zijn tijd, Die de vastgestelde weken van de oogst voor ons bewaakt.

25 Uw ongerechtigheden wenden die dingen af, uw zonden onthouden u het goede.

26 Want onder Mijn volk worden goddelozen gevonden. Men ligt op de loer, ineengedoken als vogelvangsters. Zij zetten een vernielende strik, mensen vangen zij.

27 Hun huizen zijn zo vol bedrog als een kooi vol vogels. Daarom zijn zij groot en rijk geworden,

28 vet en vadsig. Zelfs overtreffen zij de slechtste dingen: geen rechtszaak behartigen zij, zelfs niet de rechtszaak van een wees, en toch hebben ze voorspoed, het recht van de armen laten zij niet gelden.

29 Zou Ik vanwege deze dingen niet straffen? spreekt de HEERE, of op een volk als dit Mijzelf niet wreken?

30 Iets verschrikkelijks, iets afschuwelijks gebeurt er in het land:

31 de profeten profeteren leugens, de priesters heersen door hun handen, en Mijn volk heeft het graag zo. Maar wat zult u doen aan het einde hiervan?

A good (wo)man is hard to find.

‘Ga maar eens op zoek in Jeruzalem naar iemand die eerlijk is en die zich houdt aan Mijn geboden’, zegt God tegen Jeremia. ‘Mocht je er een vinden dan moet je dat direct melden, want dan spaar ik de stad.’ Dit liegt er niet om. God lijkt wel een weddenschap aan te gaan. De HEERE weet dat er niemand is. Niemand is rechtvaardig (= misjpath) en oprecht (= emoenah). Die twee kwalificaties krijgen ze mee. God kijkt naar de innerlijke subjectieve houding en de relatie tot de objectieve wetten van God. Jeremia 5:1 *Trek rond door de straten van Jeruzalem, kijk toch en let op, zoek op zijn pleinen, of u iemand vindt, of er een is die recht doet, een die betrouwbaarheid nastreeft, dan zal Ik Jeruzalem vergeven. Het is waar, het had hier en daar de schijn van vroomheid. Als ze zeggen “Zo waar de HEERE leeft”, leggen zij toch een valse eed af.* Mensen die NB bij de Naam van God zweerden. Op die manier maakten ze het alleen maar erger, want ‘ze liegen dat het gedrukt staat’. In ons land zweren de bankiers – sinds de financiële crisis – massaal een eed van trouw en eerlijkheid. Ze hebben even massaal de hand gelicht met de goede zeden van dit land. De grote vraag is – net zoals in Jeremia’s dagen – of het zweren van een eed helpt. Eén mens kan het verschil maken. God zocht in de tijd van Abraham op zijn minst tien rechtvaardigen in Sodom en Gomorra. Die waren er niet. Toen besloot God om Lot en zijn gezin uit die stad weg te halen voordat het oordeel in volle hevigheid losbarstte. Abraham had het voor die steden – en zijn neef Lot natuurlijk – opgenomen. Iets vergelijkbaars is Noach en zijn gezin overkomen. God redde hen met de ark uit het oordeel waar heel de eerste wereld aan ten onder ging. Bij de apostel Paulus lijkt zich een situatie voor te doen waarin veel mensen een schipbreuk overleven dankzij één rechtvaardig mens. Paulus is onderweg naar Rome. Hij moet voor de keizer getuigen. Hij bevindt zich op een schip in de storm. God kan hem niet missen. Daar hebben de andere opvarenden geluk aan. We lezen in Handelingen 27:24 *Wees niet bevreesd, Paulus, u moet voor de keizer terechtstaan; en zie, God heeft u allen die met u varen, geschonken.* Zouden ze dat geweten hebben? Misschien overleven mensen een bus- of vliegtuigreis omdat er iemand in zit – 1 persoon – voor wie God nog een plan heeft. Misschien bent u die persoon wel? Bijzonder.

Eén mens kan het verschil maken.

Eén voor allen

God zoekt mensen zoals Abraham die het opnemen voor de mensheid als het oordeel dreigt. Genesis 18:16-33 Om die reden nodigt de HEERE Jeremia uit om zijn ogen en oren goed de kost te geven als hij door de straten en steegjes in Jeruzalem loopt. Misschien vindt hij die ene persoon die anders is dan al de anderen. Iemand door wie God de stad spaart. God hoopt het tegen beter weten in. De HEERE wil Zich er blijkbaar van overtuigen dat de goeden het niet met de kwaden moeten ontgelden. Mozes is ook zo iemand. Als God dreigt met het oordeel over Israël en alleen met Mozes verder wil, dan gaat Mozes daar niet serieus op in. Terwijl het toch een eervol voorstel was. Maar Mozes kent Gods hart en dat weegt zwaarder voor hem dan zijn eigen eer. God wil Zijn volk eigenlijk niet loslaten. Mozes vraagt zelfs om geschapt te worden uit *het boek van het leven*, als dat tenminste tot gevolg zou hebben dat God Israël zou sparen; *één voor allen*. Exodus 32:30-35 Mozes moet een man naar Gods hart geweest zijn, want uiteindelijk kiest God voor deze oplossing. Als het oordeel dreigt zendt God de enige mens die de wereld kan redden; Jezus, Gods Zoon, Die werkelijk mens werd. De Heere Jezus heeft het oordeel van God tegen alle mensen over Zich heen gekregen. Omdat Jezus het oordeel volstrekt onschuldig onderging, kan Hij ieder mens die zijn vertrouwen op Hem stelt vrijmaken van schuld en het gevolg van de schuld namelijk de dood. Laten we eerlijk zijn: door één mens is de zonde en de dood de wereld binnengekomen: de mens Adam. Door één mens kon God de zonde en de dood ook weer uit de wereld verwijderen: Jezus Christus. Romeinen 5:12-21 Lof zij het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt.

Wij kunnen onszelf niet redden. Wij moeten gered worden.

Jeremia vindt niemand. Dat is toch wel erg weinig. Het is niet zo dat het *niet helemaal goed* gaat met Gods volk. Het gaat *helemaal niet goed*. Er zijn in die tijd geen eerlijke mensen meer, niemand die zich aan Gods geboden wil houden. Het is niet zo dat je ze met een lampje moet zoeken, de rechtvaardigen. Jeremia kan zoeken tot hij een ons weegt. Er is gewoon niemand. Dit is moeilijk voor ons mensen om te aanvaarden. Niet alleen hebben de eerste twee mensen Adam en Eva het lelijk laten afweten. Maar het volk dat door God werd uitgekozen, het volk Israël aan wie Hij alles gaf wat ze nodig hadden – een eigen volk en een eigen land – doet het niet beter. Integendeel, die tien geboden op grond waarvan de HEERE Zijn Verbond met dit volk sloot zijn tot op de grond toe afgebroken. Geen enkel gebod is staande gebleven. De waarheid is soms hard maar zou deze

wetenschap ook heilzaam voor ons kunnen zijn? Het faillissement van Israël, Gods volk zou ons voor eens en altijd kunnen leren dat wij mensen niet alleen zondaren zijn, maar ook dat we verloren liggen in schuld. Vanuit onszelf zijn we op geen enkele manier in staat om God lief te hebben. Sterker we zijn er ook niet toe bereid. *We kunnen* dit niet, maar *we willen* het ook niet. Wij kunnen onszelf niet redden. We moeten – met andere woorden – gered worden. Het is pijnlijk, maar het kan heilzaam zijn om dit als voldongen feit te aanvaarden. Iedereen mag natuurlijk de weg van Israël proberen zelf beter te doen, maar de Bijbel kan je op een briefje geven dat je niet zult slagen. Er is niemand. ‘Geen mens is rechtvaardig ook niet één’, zegt Paulus. In Romeinen 3 peept hij ons deze realiteit in zoals je grote broer – toen je nog jong was – je gezicht met sneeuw inwreef. Paulus houdt zich niet in als hij dit. De apostel verzint dit overigens niet zelf. Hij citeert gewoon de Bijbel op dit punt. Romeinen 3:10-18 *Zoals geschreven staat: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één, er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgedwaald, samen zijn zij nutteloos geworden. Er is niemand die goedgevoelt, er is er zelfs niet één. Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, addergif is onder hun lippen. Hun mond is vol vervloeking en bitterheid, hun voeten zijn snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellende is op hun wegen, en de weg van de vrede hebben zij niet gekend. De vreze Gods staat hun niet voor ogen.* Mocht iemand denken dat hij of zij een uitzondering vormt op deze regel? Dan heeft hij/zij een probleem. Er zijn namelijk geen uitzonderingen. Alleen Jezus vormt een uitzondering hierop. Van Hem wordt gezegd dat Hij ons in alle dingen gelijk is geworden, met uitzondering van de zonde. Hebreëën 4:15 *Want wij hebben geen Hogepriester Die geen medelijden kan hebben met onze zwakheden, maar Een Die in alles op dezelfde wijze als wij is verzocht, maar zonder zonde.* Nu zijn we er nog niet. We kunnen – bijvoorbeeld toen we belijdenis deden – erkend hebben ‘dat we gered moeten worden en dat we ons heil buiten onszelf moeten zoeken, in Jezus Christus’, maar je zou de mensen niet de kost willen geven die stiekem proberen of ze het toch ook niet zelf zouden kunnen. Het lijkt zo eenvoudig: Je kunt toch wel doen wat God zegt? Nee, dat moet jijzelf niet doen. Dat moet je een ander laten doen. Dat moet je God laten doen.

Dat doe je niet goed. Je moet het een ander laten doen.

Als het oordeel klaar staat heeft God het al weer over de herstart.

Het is duidelijk dat het afgelopen is met Israël. Gods geduld is op. Waren er in een eerder stadium nog mensen waar God blij mee was, die tijd lijkt voorgoed achter de rug. Maar er komt een herstart. Hoe die er uit ziet wordt niet duidelijk in ons hoofdstuk, maar wel dat die er komt. De opdracht is namelijk om het land te vernietigen, maar *niet helemaal*. Er moet blijkbaar iets overblijven voor de mensen met wie God een nieuw begin wil maken. De zogenaamde *rest*. In Jeremia 5:10 zegt de HEERE het als volgt: *Klim zijn wijnbergen op, richt ze te gronde, maar maak er geen vernietigend einde aan.* Verderop in Jeremia 5 klinkt een vergelijkbare opdracht. God stuurt het volk van Babel op

Jeruzalem af. Het heeft er alles van weg dat het een totale vernietiging wordt, maar zover zal het niet komen. Jeremia 5:18 *Maar ook in die dagen, spreekt de HEERE, zal Ik geen vernietigend einde aan u maken.* Het voelt niet als een opluchting. Niemand zal zeggen 'dat het gelukkig achteraf allemaal nog mee gevallen is.' Het viel niet mee. Jeruzalem werd verwoest en de tempel verbrand en het volk ging in ballingschap. Dat er hier en daar nog een weide was met grazend vee en een boerderij en een dorp of een stadsdeel, dan was dat meer omdat God een grens had toegeroepen aan het geweld. God had nog plannen. Nog was er een toekomst. Maar dat neemt niet weg dat het oordeel als een donkere wolk boven het hoofd van Israël hing. 'Achter de wolken schijnt de zon', zou je kunnen zeggen. Wij kunnen dat zeggen. Wij weten hoe het verder ging. Hen wachtte een vreselijke tijd.

Einde en nieuw begin

God stelt het oordeel uit tot het eind van de tijd.

Het oordeel van God heeft iets bijzonders in zich. Je vindt dit nergens, voor zover ik weet. Alleen bij de God van Israël. Er is bij God uitstel van executie. Het oordeel komt, dat is zeker. Maar God wacht met de uitvoering van het oordeel tot er niets maar dan ook helemaal niets meer is dat aan *rechtvaardigheid, liefde en trouw* doet denken. De eerste wereld ging ten onder in het water van de grote vloed. God maakte een nieuw begin met Noach en zijn gezin. Ook wat het land Kanaän betreft wachtte God tot *de maat van hun ongerechtigheid* vol was. Kanaän was het beloofde land. God had het bestemd voor Zijn volk Israël. Sterker, de verovering van het land door de stammen van Israël was de wijze waarop de HEERE Zijn oordeel over de volken van Kanaän voltrok. Ook hier zien we Gods geduld, maar ook dat het geduld op een gegeven moment op is. Genesis 15:12-16 *De vierde generatie zal hier terugkeren, want de maat van de ongerechtigheid van de Amorieten is tot nu toe niet vol.* Zo is het ook met de tijd tussen de Hemelvaart van onze Heere Jezus Christus en Zijn Wederkomst op de wolken. Het is de tijd van de genade. Het is de tijd van Gods geduld. God stelt ieder mens in staat het vege lijf te redden door Jezus als Verlosser en Heere aan te nemen. Wie dat niet doet heeft een probleem. Hij of zij zal niet alleen sterven, maar ieder mens zal ook opstaan. De een zal opstaan ten leven de ander ten dode. Er zijn twee oordelen: een tijdelijk en een eeuwig oordeel. De Bijbel noemt die *de eerste en de tweede dood*. Openbaring 2:11 en 20:6 Christenen hebben geen last van *de tweede dood*. Zij gaan met hun sterven naar God in de hemel en leven bij God. Wie met zijn sterven naar de hemel gaat heeft geen probleem met *de tweede dood*. Met een hevig oordeel zal God de wereld treffen nadat Christus de gelovigen – die nog op aarde zijn bij Zijn komst – bij Zich in de hemel heeft gehaald. Daarna komt het eeuwige oordeel.

Zorg dat je er bij bent.

Van uitstel komt geen afstel.

De wijze waarop God oordeelt – namelijk aan het einde – heeft een voordeel en een nadeel. Laten we eerlijk tegen elkaar zijn: God heeft dit zo bedacht. Het past ons niet om hier kritiek op te hebben. De HEERE is God en wij zijn mens. Ons past diep ontzag. Toch mogen we wellicht spreken van een voordeel en een nadeel omdat in Jeremia 5 het oordeel – deze manier van oordelen – ter discussie staat. Om eens wat te noemen. Wanneer een oordeel zolang wordt uitgesteld, komt er bij de mensen iets van ongelof. Veel mensen nemen het op den duur niet langer serieus. Er wordt door de profeten telkens over het oordeel gesproken, maar het vonnis blijft uit. Komt het wel? Worden wij bang gemaakt voor niets? Er ontstaat hier een daar een sfeer van lacherigheid. Oordeel? Dat is niets voor onze God. Zou God Zijn eigen werk ongedaan maken? Jeremia 5:12 klaagt: *Zij hebben de HEERE verloochend en zeggen: Hij is het niet! Geen onheil zal over ons komen, zwaard of honger zullen wij niet zien!* Hoezo oordeel? Laat het oordeel de profeten die daar de mond van vol hebben maar treffen. Jeremia 5:13 *Die profeten zullen worden als wind, het woord is niet bij hen. Zo zal aan hen gedaan worden.* Ook Petrus zal zich er later over beklagen dat de mensen het oordeel niet serieus nemen. 2 Petrus 3:3,4 *Dit moet u allereerst weten, dat er in het laatste der dagen spotters zullen komen, die naar hun eigen begeerten zullen wandelen en zeggen: Waar is de belofte van Zijn komst? Want vanaf de dag dat de vaderen ontslapen zijn, blijven alle dingen zoals vanaf het begin van de schepping.* Volgens Petrus is Gods geduld ingegeven door genade. God wil niet dat er iemand per ongeluk verloren gaat. God wacht tot iedereen die gered kan worden, gered is. Gods geduld maakt niet-gelovige mensen gemakzuchtig. Uiteindelijk zal men in de tijd voorafgaande aan het oordeel een generatie aantreffen die zich volstrekt niet bewust is van de komende toorn. De eerste wereld is door water vergaan; de tweede wereld zal door vuur vergaan, zegt dezelfde Petrus. Maar de generatie die het oordeel meemaakt lijkt op die van Noach. ‘Het zal zijn als in de dagen van Noach, zegt Jezus. Men zal eten en drinken en trouwen en handeldrijven.’ *Business as usual.* De enigen die zullen weten dat het oordeel nabij is, dat zijn de christenen. God de HEERE blijft onaangedaan door het gespot. God is geduldig. Heel geduldig, maar er komt een keer een eind aan. Jeremia 5:14 *Daarom, zo zegt de HEERE, de God van de legermachten: Omdat u dit woord spreekt, zie, Ik ga Mijn woorden in uw mond tot vuur maken en dit volk tot hout, zodat het hen zal verteren.* Het is een metafoor van het oordeel; het brandhout en het vuur. Maar het is duidelijk dat het rijk uit het Noorden (Babel) het oordeel van God zal voltrekken.

De vijf wijze en de vijf dwaze meisjes

Ze zeggen: ‘Hoe moeten wij dat weten?’

Uitstel van executie geeft een probleem. Het is niet een onoverkomelijk probleem, maar daarom nog wel een probleem. Om eens wat te noemen? De mensen van Israël zouden zich – vreemd genoeg misschien – verongelikt kunnen voelen, omdat ze nooit de consequentie van hun handelen hebben

ervaren. Ze zouden zich kunnen beklagen dat ze nooit gestraft zijn voor het een of het ander. Hoe moeten wij nou weten dat we iets fout doen en wat we fout doen, zou hun verwijt kunnen luiden. Ze hebben een punt. *God straft elke zoon die Hij liefheeft*, lezen we in de Hebreënbrieff 12:6 Houdt God wel van hen? God gaat bij monde van Jeremia serieus op dit punt in en wat blijkt? God heeft ze ook onderweg wel degelijk gestraft. De HEERE heeft Zijn volk echt wel laten merken dat ze op een foute weg waren, maar ze hebben zich er totaal niets van aangetrokken. Het doet ze niets. Hun verwijt is volkomen onterecht. Ze moeten niet naar God kijken maar naar zichzelf. Waarom zijn ze nooit teruggekomen van verkeerde wegen? Jeremia 5:3 *HEERE, zien Uw ogen niet uit naar betrouwbaarheid? U hebt hen geslagen, maar zij voelden geen pijn. U hebt hen omgebracht, maar zij weigerden vermaning te aanvaarden. Zij hebben hun gezichten harder gemaakt dan een rots, zij hebben geweigerd zich te bekeren.* De HEERE en Zijn profeet nemen de vragen bijzonder serieus. Jeremia gaat zelfs nog een stapje verder. Hij dacht bij zichzelf: 'Het komt natuurlijk omdat we hier te maken hebben met de simpele zielen.' 'De schare die de wet niet kent', zouden de farizeeërs later zeggen. Het ligt waarschijnlijk anders bij de mensen die de leiding hebben; de profeten en de priesters. Maar als Jeremia op onderzoek uitgaat om zijn stelling te onderbouwen, komt hij bedrogen uit. De leiders zijn geen haar beter. Jeremia 5:4,5 *Ik zei echter: Zij zijn maar geringe mensen, zij gedragen zich als dwazen, omdat zij de weg van de HEERE niet kennen, het recht van hun God. 5 Laat ik naar de aanzienlijken gaan en met hen spreken, want die kennen de weg van de HEERE wel, het recht van hun God. Zij echter hebben samen het juk gebroken, de banden verscheurd.*

**Tijd voor een
'lik-op-stuk'-
beleid'**

De HEERE neemt klachten tegen Zijn beleid heel serieus.

Je kan je afvragen waarom God de verwijten en aanklachten van mensen die nauwelijks met geloof bezig zijn, zo serieus neemt? Dat de HEERE het serieus neemt blijkt wel uit Jeremia 5. 'Waarom kan God ons niet vergeven', vragen ze. Wat is eigenlijk de oorzaak dat we in ballingschap gaan? Hoe konden wij weten dat de vlag er zo bij stond? God neemt dit serieus omdat Hij *Rechter* is. Je kijkt hier in Jeremia 5 onder de motorkap van hetgeen de wereld gaande houdt: *het recht*. Als er een ding is wat God serieus neemt is het dit wel. God is de Rechter en Hij wil dat alles rechtvaardig en eerlijk toegaat. Om die reden kon God de satan ook zo moeilijk van zich afschudden. Die had namelijk een zaak tegen de mensen. Hij is de grote *aanklager* en hij had een punt. De mensen hadden tegen God gezondigd en dat betekent dat God het oordeel aan alle mensen moest voltrekken. Als de HEERE wilde dat er een andere uitkomst kwam, zou dat in ieder geval een uitkomst moeten zijn waar wettelijk niets op af te dingen zou zijn. De HEERE moest rechtvaardig en eerlijk zijn ook als Hij zondige mensen rechtvaardig zou verklaren. God heeft daarvoor gezorgd door Zijn Zoon – met diens volledige instemming – onschuldig het vonnis van alle mensen te laten ondergaan. Op die manier is God rechtvaardig ook als Hij de gelovige rechtvaardig verklaart. Paulus zegt dit in Romeinen 3:26 *Hij deed dit om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen nu in deze tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is én rechtvaardigt degene die uit het geloof in Jezus is.* Om die reden neemt God mensen die met klachten komen over Zijn bestel heel serieus. God is te allen tijde bereid Zich te verantwoorden. In alle rust – en geduldig zoals Hij het alleen kan zijn – weerlegt de HEERE de aanklachten.

De aanklager

Gelovigen zijn mensen die een juk dragen.

De indruk wordt gewekt dat gelovige mensen een juk dragen. Die indruk is juist. Het valt niet te ontkennen dat gelovige mensen iets dragen wat hen helpt om goed te leven. Is dat niet de metafoor van het juk? Of een juk nu gedragen wordt door een mens of een dier: het gebeurt meestal met het oog op het dragen van voedsel of water of het werken aan de oogst. Men draagt een juk om te leven. Wil men met God leven op een goede manier, dan moet men dit juk dragen. Ook de Heere Jezus noemt het leven met God een juk. Ook al is dit juk volgens de Heere niet zwaar, het is en blijft een juk. In Mattheus 11:28-30 zegt Jezus; *Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast zijn, en Ik zal u rust geven. Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel; want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.* Een juk is een vrijwillig opgenomen last met het oog op het leven met God en met elkaar. Het is zeker een beperking van de vrijheid. Het juk dat Israël vrijwillig op zich nam is de aanvaarding van het Sinai-Verbond dat God met Zijn volk sloot op grond van de tien woorden van het Verbond. Exodus 20 en 34. Men heeft in de tijd van Jeremia blijkbaar massaal het juk gebroken en de riemen losgerukt. Jeremia 5:5 *Laat ik naar de aanzienlijken gaan en met hen spreken, want die kennen de weg van de HEERE wel, het recht van hun God. Zij echter hebben samen het juk gebroken, de banden verscheurd.* Men wilde vrij zijn. Vrij van God betekent niet dat een mens echt vrij is. Vrijheid is een begrip dat zijn diepste waarde ontvangt in samenhang met rechtvaardigheid en trouw. Vrij van het juk van God betekent vaak een vorm van slavernij. Kijk maar naar het seksuele leven van de doorsnee Israëliet in die tijd. Dan zie je inderdaad zaken die aan verslaving doen denken. Jeremia 5:7-9 *Hoe zou Ik u dit vergeven? Uw kinderen hebben Mij verlaten en zweren bij wat geen goden zijn. Als Ik hun overvloed geef, plegen zij overspel, en in het hoerenhuis drommen zij samen. Weldoorvoede, hitsige hengsten zijn het, ieder hinnikt naar de vrouw van zijn naaste.* Hoewel we aan seksuele escapades denken, is de diepste grief van God tegen Zijn volk het achternalopen van andere goden. Voor God voelt dat als echtbreuk. Bij de verslaving vallen *de wijnterrassen* op. We moeten wellicht denken aan Wein, Weib und Gesang. Wanneer het huwelijk er slecht voorstaat in een bepaalde tijd, zegt dat vaak wel iets over de verhouding met God.

Maar ook zij hebben het juk gebroken, hoog en laag heeft zijn riemen losgerukt.

Is God te geduldig?

Blijft de vraag: 'Waarom doet God ons dit aan?' Jeremia 15:19 *En het zal gebeuren, wanneer u zult zeggen: Waarom heeft de HEERE, onze God, ons al deze dingen aangedaan? dat u tegen hen zult zeggen: Zoals u Mij hebt verlaten en vreemde goden bent gaan dienen in uw land, zo zult u vreemden dienen in een land dat niet het uwe is.* Misschien vind je deze vraag gek. Wellicht spreek je er schande van. Hoe durven ze.' Er zit ook wel een zekere brutaliteit achter. Zijn ze door de profeten niet voldoende geïnformeerd over hoe de HEERE tegenover het volk stond. Spreken de profeten elkaar soms tegen? Wijzen ze niet allen op de schande van het achterlopen van andere goden. Dat moet gezegd worden: Het profetisch getuigenis is redelijk unaniem. Men zou beter moeten weten, maar het oordeel waarmee God dreigde bij monde van die profeten komt maar niet. Jesaja liet net als Micha dezelfde taal horen. Jeremia volgt een eeuw later. Ondertussen was er wel weer een eeuw voorbij. Soms stond het hele land vol afgoden tot in de tempel in Jeruzalem toe. 'God vond dat zeker niet zo'n probleem', dachten de mensen. Anders zou Hij wel ingrijpen. Waar of niet? Er komt een zeker eelt op de ziel van het volk. Ze realiseren zich helemaal niet meer wat het met God doet. Ze denken: 'God is er aan gewend geraakt.' Maar het went nooit. Het antwoord blijft hetzelfde. 'Waarom jullie dit overkomt? Omdat je andere goden achterna bent gegaan. Daarom!' Het is de eerste van de tien geboden: 'Vereer geen andere goden naast Mij,' zegt de HEERE. Maar waarom heeft God zolang gewacht? Er zijn allerlei redenen: Omdat er nog heel lang mensen waren die het goede voorstonden. Omdat God niet de dood van de zondaar wil, maar dat hij zich bekeert en leeft. Een andere reden zou nog kunnen zijn dat God niet wil dat wij hem volgen uit angst. Op allerlei plaatsen worden we in de Bijbel opgeroepen om het geduld van God niet verkeerd uit te leggen. We moeten niet denken: 'God ziet het door de vingers. Wij kunnen gewoon onze gang gaan.' Dat is een totaal verkeerde reactie. We zouden moeten zeggen: 'Wat is God goed. Wat is de HEERE geduldig. Hij spaart ons en zegent ons ondanks het feit dat we verre van volmaakt zijn. Laten we Gods goedheid beantwoorden met ontzag. Laten we Hem op onze beurt liefhebben met heel ons hart en onze ziel.' Psalm 130:4 roept ons op om de vergeving die er van Gods kant is, niet te misbruiken. *Maar bij U is vergeving, opdat U gevreesd wordt.* Het is geen vanzelfsprekendheid dat men antwoordt met ontzag op vergeving, maar dat is wel Gods doel. Petrus roept ons ook op het uitstel van executie niet verkeerd uit te leggen. 2 Petrus 3:13-15 *Maar wij verwachten, overeenkomstig Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont. Daarom, geliefden, terwijl u deze dingen verwacht, beijver u om onbevlekt en smetteloos door Hem bevonden te worden in vrede en beschouw het geduld van onze Heere als zaligheid;*

Maar bij U is vergeving, opdat U gevreesd wordt.

Onze God is de Schepper. Hij zorgt goed voor ons.

God draagt zorg voor de schepping. Dat is aan alles te merken. Wie aan het strand zit kan zich erover verwonderen dat de duinen een halt toe roepen aan de golven die breken op het oplopende strand.

Nog even kruipen de golven omhoog totdat het hen teveel wordt en zij terugstromen in de zee. Hier ligt een grens. Wees eerlijk: als er geen grens zou zijn tussen land en zee zou er geen leven mogelijk zijn. Hier heeft God een grens gelegd. Op die manier is er leven mogelijk. Jeremia 5:22 *Zou u voor Mij niet bevreesd zijn, spreekt de HEERE, of zou u voor Mijn aangezicht niet beven? Ik, Die het zand gemaakt heb tot een grens voor de zee, een eeuwige verordening, die zij niet zal overschrijden. Al kolken haar golven, zij zullen niets kunnen uitrichten, al bruisen zij, zij zullen hem niet overschrijden.* Terwijl God Zijn volk zegent met van alles wat nodig is – voor het leven met God en met elkaar – respecteren ze de grenzen niet die Hij stelde in Zijn verbond met hen. Het zijn niet de straffen waardoor God Zijn volk op de goede weg wil houden. Het is het gezegende leven – in de tijd toen nog alles goed was – dat Israël van zijn kant hard en bot heeft opgebroken door hun overtredingen en zonden. Jeremia 5:23-25 *Maar dit volk heeft een opstandig, ongehoorzaam hart, zij zijn afgeweken, zij gingen hun eigen weg. Ze zeggen niet in hun hart: Laten wij toch de HEERE, onze God, vrezen, Die de regen geeft, zowel vroege regen als late regen, op zijn tijd, Die de vastgestelde weken van de oogst voor ons bewaakt. Uw ongerechtigheden wenden die dingen af, uw zonden onthouden u het goede.* Er was geen aanleiding. Er was geen oorzaak. Toen alles goed was – God zorgde voor Zijn volk en Israël leefde in welvaart – op dat moment braken ze met hun geloof. Het is niet meer en niet minder dan opstand. Ergens in Jeremia 5:12 lezen we: *Zij hebben de HEERE verloochend en zeggen: Hij is het niet! Geen onheil zal over ons komen, zwaard of honger zullen wij niet zien!* Feitelijk staat er: *Hij niet.* Ze moeten niks van God hebben. Alle goden zijn goed; alles waar een mens verwachtingen van heeft is prima, maar niet de HEERE. Wat dat betreft doet het wel wat denken aan onze tijd. Alles is goed behalve het christelijke geloof. Dat niet. Wat is dat toch met ons mensen? Het ging goed met Israël. Het is niet in een tijd van oorlog en misoogst dat het mis ging tussen God en Zijn volk. Integendeel, God gaf tijdig regen in het najaar en het voorjaar. Hij gaf een vaste oogsttijd. Toen ging het mis.

Ik heb met zand de zee aan banden gelegd, haar een vaste grens gesteld.

Niets menselijks is ons vreemd.

Misschien wordt het beter als dit oordeel achter de rug is en God komt voor Israël met een Nieuw Verbond en met een nieuw hart voor de mens. Ja dat zou je wel zeggen. Maar ik ben er nog niet gerust op. Ze zullen er zijn de lieve kinderen van God. Mensen die vanaf hun jongste jeugd van God houden en dat altijd blijven doen. Maar zelfs als we kijken naar de Bijbelse voorbeelden zoals Petrus en Paulus dan zien we mensen waar heel wat mee moet gebeuren voordat ze zich toevertrouwen aan de Almachtige. En dan leven we toch al in de tijd van de Heere Jezus. Petrus blijkt bijvoorbeeld een enorm schuldgevoel ontwikkeld te hebben. Lucas 5:8 Hij weet niet waar hij naar toe moet. Wij zouden zeggen; 'Ga er mee naar God,' maar dat schijnt het laatste te zijn waar hij aan denkt. Als

Jezus een wonder van de visvangst in zijn buurt doet en laat merken dat Hij God is, valt Petrus op zijn knieën en roept: *Toen Simon Petrus dat zag, viel hij neer voor de knieën van Jezus en zei: Heere, ga weg van mij, want ik ben een zondig mens.* Lucas 5:8 Wie de Evangelieën een beetje kent weet ook dat Petrus zich later met hand en tand verzette tegen het lijden dat de Heere moest ondergaan en dan hebben we het nog helemaal niet over het sterven. Wie Jezus in zijn laatste uren meemaakt, kan met eigen oren Petrus horen roepen: 'Mens ik ken die hele man niet.' Dat moet Jezus toch door de ziel gesneden hebben. Petrus heeft het niet toevallig in zijn brief over *'En als de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt.'* 1 Petrus 4:18 Het was kantje boord bij hem. En datzelfde kunnen we opmerken van Paulus. Natuurlijk is die er zelf van overtuigd God een dienst te bewijzen als hij christenen oppakt, maar wij weten dat hij fout bezig was. God was daar helemaal niet van gediend. Als God hem – en daarvoor moest de Heere Zelf verschijnen en tot hem spreken vanuit de hemel – tot de orde roept en van vijand tot vriend van het Evangelie maakt, voegt de Heere hem toe dat hij niet langer als een rund achteruit moet trappen tegen de spijkers. Jeremia 26:14 Het beeld is duidelijk. Zoals een boer een rund inspant voor de ploeg, zo moet Paulus aan de slag voor God. Het beeld gaat nog verder. Zoals de boer een paar spijkers achter de koe in de ploeg heeft geslagen – om het rund het achteruittrappen af te leren – zo moet Paulus er nu eens mee ophouden zich te verzetten tegen de dienst die God voor hem op het oog had. Ze zullen je maar vergelijken met een dier dat achteruittrapt. Een moeilijk leven had Paulus geleid met daarin toch ook veel verzet tegen God. En zelfs als dat dan allemaal goed gekomen is dan nog zegt Paulus niet toevallig 'dat hij niet graag zou zien dat hij – nadat hij anderen de weg van het heil gewezen had – zelf verloren zou gaan.' 1 Korintiërs 9:27 *Maar ik oefen mijn lichaam op harde wijze en maak het dienstbaar, opdat ik niet misschien, na anderen gepredikt te hebben, zelf verwerpelijk word.* Het blijft dus oppassen geblazen. Ook laat God Paulus de gebrokenheid aan den lijve ondervinden door de duivel ruimte te geven in Paulus leven. 2 Korintiërs 12 'Waarom?', zo zult u zich afvragen. Het is blijkbaar zaak dat Paulus goed doordrongen blijft van de genade waardoor hij eenmaal volledig verlost zal worden. Zover is het nog niet. Paulus leeft in het *nog niet*. Hij leeft niet in *het reeds*. Zomaar een paar voorbeelden die duidelijk maken dat het leven van christenen soms ook lange en moeizame wegen kent om echt tot God te gaan. En dat God heel wat met ons te stellen heeft, voordat wij in Zijn armen onze toevlucht zoeken. Kortom, het is niet zo dat het Joodse volk een volk is van opstandelingen. Nee zo is het niet. De opstand zit in ons aller hart.

Petrus**Paulus**

Als God de leiding niet meer heeft, ben je overgeleverd aan mensen.

Of God het verzet van deze en gene zal breken is niet bekend. Maar een ding is wel duidelijk. God kan niet langer accepteren hoe de mensen in Israël met de armen omgaan. Juist op het moment waarop het gezag en de leiding van God is losgelaten, komen sommige mensen bovendrijven en dat zijn niet de besten. Integendeel, het zijn schurken. Hun huizen proppen ze vol van rijkdom. Ze denken heel goed aan zichzelf. De kwetsbare en arme mensen moeten het ontgelden. De mensen die juist onze steun verdienen worden in zo'n tijd uitgemereld. God kan dat niet langer aanzien. Jeremia 5:26-28 *Want onder Mijn volk worden goddelozen gevonden. Men ligt op de loer, ineengedoken als vogelvangens. Zij zetten een vernielende strik, mensen vangen zij. Hun huizen zijn zo vol bedrog als een kooi vol vogels. Daarom zijn zij groot en rijk geworden, vet en vadsig. Zelfs overtreffen zij de slechtste dingen: geen rechtszaak behartigen zij, zelfs niet de rechtszaak van een wees, en toch hebben ze voorspoed, het recht van de armen laten zij niet gelden.* De mensen gaan niet goed met elkaar om. De kwetsbare mensen moeten het ontgelden. Vraag niet waar dit allemaal is begonnen. Het is begonnen met de relatie met God. Toen die verslechterde had dat effect op de intermenselijke kant van het verhaal. God is de bron van het leven. Als de bron verdroogt, bloedt het leven dood. Jeremia 5:30,31 *Iets verschrikkelijks, iets afschuwelijks gebeurt er in het land: de profeten profeteren leugens, de priesters heersen door hun handen, en Mijn volk heeft het graag zo. Maar wat zult u doen aan het einde hiervan?*

